

Nyhetsbrev om EU-rätt, nummer 2 för 2023

Innehåll

INLEDNING	2
AVGÖRANDEN I SVENSKA DOMSTOLAR, M.M.	3
Processrätt	3
Grundläggande fri- och rättigheter	3
HD frikänner ledamot av politisk församling från åtal för hets mot folkgrupp	3
Skatterätt	4
Upphörande av skattskyldighet för tjänster som tillförs ägarlägenhetsfastigheter avyttas successivt upphör på tillträdesdagen	4
EU-DOMSTOLEN	6
Avgöranden i svenska mål	6
Vid prövning av editionsyrkande ska skyddet för personuppgifter vägas mot rätten till ett effektivt domstolsskydd	6
Krav på färdskrivare m.m. för fordon över 7,5 ton	8
Förslag till avgöranden i svenska mål	9
Institutionell rätt och allmänna principer	9
Förnyat beslut om återkallelse av godkännande som upplagshavare för punktskattepliktiga varor kan vara oförenligt med principen om ne bis in idem ...	9
Processrätt	11
Motiveringsskyldighet uppfylld vid blankt bifall till detaljerad ansökan.	11
Skatterätt	13
Konkurrensrätt m.m.	13
Inre marknaden och fri rörlighet	13
Belgisk bank skyldig att ge kontohavare information som gör det möjligt att identifiera slutlig betalningsmottagare hos spansk bank	13
Inrikes och rättsligt samarbete	15
Förutsättningarna för att vilandeförklara verkställigheten av europeisk exekutionstitel klargörs	15
Informationssamhället	17
Allmänna dataskyddsförordningen tillämplig på undervisning via videokonferens	17
Arbetsrätt	17
Konsumenträtt	18
Nationell energitillsynsmyndigheter får ges befogenhet att kräva återbetalning till konsument av rättsstridigt uttagna avgifter	18
Migrationsrätt	18
Interimistiskt beslut i överklagat asylmål med verkan att fristen för överföring avbryts strider inte mot Dublin III-förordningen	18

Ansökan om omprövning av ansökan om uppehållstillstånd får inte avbryta fristen för överföring.....	21
Miljörätt	21
Dieselgate – enskild köpare har rätt till skadestånd, som ska vara adekvat i förhållande till skadan.....	21
EU-RÄTTEN I SVENSKA JURIDISKA TIDSKRIFTER	22
NYA SVENSKA MÅL	22
DET HÄNDER I EU-DOMSTOLEN	23
FRÅN LAGSTIFTNINGSARBETET	23
Erkännande och verkställighet av utländska domar på privaträttens område – 2019 års Haagkonvention – lagrådsremiss	23
Genomförande av ändringarna i vapendirektivet – lagrådsremiss.....	23
Anpassning av svensk rätt till EU:s nya system för reseuppgifter och resetillstånd -	23
Prop. 2022/23:66	23
EU:s nya tågpassagerarförordning - Prop. 2022/23:72	24
Effektivare åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online - Prop. 2022/23:71	24
Vissa skattefrågor med anledning av nya aktiebolagsrättsliga regler om bolags rörlighet över gränserna inom EU - Fi2023/01049.....	25
Ökad transparens för stora företags skattebetalningar - Prop. 2022/23:88	25
Skatteverket som behörig brottsbekämpande myndighet vid förenklat uppgiftsutbyte inom EU – lagrådsremiss	25
EU:s nya förordning om upphandlingsannonser - Fi2023/01171.....	26

INLEDNING

Välkommen till årets andra Nyhetsbrev för år 2023, som avser perioden 15 februari – 31 mars 2023. Från EU-domstolen noteras bl.a. att såväl Högsta domstolen som Hovrätten för Nedre Norrland fått begärda förhandsavgöranden från EU-domstolen. Bland övriga avgöranden återfinns ett avgörande i vilket det fastslås att den allmänna dataskyddsförordningen är tillämplig på undervisning via videokonferens, och ett annat i vilket köparens rätt till skadestånd efter det systematiska fusk som konstaterades i den så kallade Dieselgate fastslås.

Från svensk horisont rapporteras bl.a. HD:s avgörande i målet "Anförandet i fullmaktige", trots att domstolen inte nämner några EU-rättsliga överväganden i domen. Skälet till rapporteringen är att bestämmelsen om hets mot folkgrupp, som är den som tillämpas i målet, är en av de bestämmelser genom vilken [Rådets rambeslut 2008/913/RIF](#) av den 28 november 2008 om bekämpande av vissa former och uttryck för rasism och främlingsfientlighet med hjälp av straffrättslig lagstiftning implementerats i svensk rätt.

På ett mer allmänt plan har EU-domstolen, inklusive Tribunalen, offentliggjort [verksamhetsstatistik](#) för det gångna året, där det allmänt konstateras en fortsatt hög måltillströmning och att tvistefrågorna utmärks av vår tids stora utmaningar, dvs. rättsstaten, miljön, skydd för privatlivet i den digitala tidsåldern, och av de restriktiva åtgärder som vidtagits på grund av kriget i Ukraina. Domstolens ordförande framhåller att "domstolen allt oftare har uppdraget att fatta rättsliga beslut i känsliga frågor. Oavsett om det rör sig om bevarande av de värden som är oskiljaktigt förknippade med rättsstatsprincipen, skydd för miljön, bekämpande av diskriminering, skydd för privatlivet och personuppgifter, de digitala jättarnas iakttagande av konkurrensreglerna, konsumentskydd eller laglighetskontroll av de restriktiva åtgärder som antagits som en reaktion på allvarliga brott mot mänskliga rättigheter och folkrätten, så berör domstolens och tribunalens avgöranden direkt de stora utmaningar som dagens samhälle står inför". För Tribunalens del införs vidare [förändringar i rättegångsreglerna](#) från den 1 april 2023, där en huvudnyhet är att deltagande i förhandling genom videokonferens nu regleras.

AVGÖRANDEN I SVENSKA DOMSTOLAR, M.M.

Processrätt

Högsta domstolen har i beslut den 30 januari 2023 i mål Ö 8346-22, vilket rapporterades i föregående utgåva av Nyhetsbrevet, meddelat prövningstillstånd i frågan om klaganden, som är unionsmedborgare, ska jämföras med en svensk medborgare vid tillämpning av bestämmelsen om preskription i 2 kap. 5 § 6 lagen (2003:1156) om överlämnande från Sverige enligt en europeisk arresteringsorder. [Avgörandet i det målet](#), som getts namnet "Unionsmedborgaren och preskriptionshindret" och beskrivningen "En unionsmedborgare som eftersökts enligt en europeisk arresteringsorder har vid tillämpning av vägransgrunden avseende preskription jämföras med en svensk medborgare", rapporteras i nästa nummer av Nyhetsbrevet.

Grundläggande fri- och rättigheter

[HD frikänner ledamot av politisk församling från åtal för hets mot folkgrupp](#)

Högsta domstolen har i dom den 31 mars 2023 i mål B 2501-22, "Anförandet i fullmägtige", frikännt en ledamot av regionfullmäktige i Region Sörmland från åtalet för hets mot folkgrupp.

BM åtalades med följande gärningspåstående: "BM har uttryckt missaktning om folkgruppen sydsudanesiser med syftning på nationellt ursprung genom att uppge att personer från nämnda nation har lägst intelligenskvot och sämst IQ eller liknande uttryck. Uttalandet spreds i samband med ett anförande på Region Sörmlands fullmäktige inför omkring 50 personer. Det hände den 27 april 2021 i anslutning till Olof Palmes väg, Nyköpings kommun. BM begick gärningen med uppsåt." Han dömdes för hets mot folkgrupp i tingsrätt och hovrätt.

Målets kärna är förhållandet mellan brottet hets mot folkgrupp och yttrandefriheten, där HD som utgångspunkt anger att eftersom bestämmelsen om hets mot folkgrupp innebär en inskränkning av yttrandefriheten ska den tolkas restriktivt och med hänsyn till grundläggande fri- och rättigheter enligt regeringsformen och till de krav som följer

av Europakonventionen. Skyddet för yttrandefriheten i politiska sammanhang är särskilt starkt, vilket följer av Europadomstolens praxis. HD drog härav slutsatsen att **det endast finns ett litet utrymme för att anse att uttalanden som görs inom ramen för en debatt i en politisk församling är straffbara**, vilket närmast bör komma i fråga vid **"uttalanden med ett särskilt kränkande innehåll och som tydligt går utöver vad som är acceptabelt vid politiska diskussioner."**

I det aktuella fallet hade BM bestritt ansvar. Hans syfte var, enligt honom, inte att kränka eller nedvärdera personer från Sydsudan. Anförandet följde ett manus och det han sade innan han blev avbruten var att *"Migrationsverket i sin brist på vishet placerat ett antal sydsudanesiska kvotflyktingar i Sörmland. Det hör till saken att befolkningen där är bland de folkslag som har lägst intelligens i hela världen vilket är väl belagt i forskning."* Han hade planerat att fortsätta med att säga att Sydsudan enligt FN har ett mycket lågt "Human Development Index" med en låg utbildningsnivå och omfattande analfabetism och att landet bör ges stöd i närområdet. Han fick dock inte fortsätta. Syftet hade blivit tydligare om han hade fått fullfölja sitt anförande. HD fann inte skäl att ifrågasätta hans uppgifter. Även om uttalandet som sådant var nedsättande för den utpekade gruppen, ingick det i ett sammanhang där det övergripande temat var arbetslöshet. Hans avsikt var att ge uttryck för att personer från Sydsudan har svårt att få arbete i Sverige och att de bättre kan hjälpas på andra sätt än genom att de kommer hit. Med begreppet "intelligens" avsåg han Human Development Index", vilket FN använder för att mäta välbefinnande utifrån olika faktorer. Mot denna bakgrund har uttalandet – trots att det var nedsättande för den utpekade gruppen – inte gått utöver vad som måste godtas inom ramen för en debatt i en politisk församling.

Skatterätt

[Upphörande av skattskyldighet för tjänster som tillförs ägarlägenhetsfastigheter avyttras successivt upphör på tillträdesdagen](#)

Högsta förvaltningsdomstolen har i dom den 15 februari 2023 i mål 2389-22, JM AB Momsgrupp (HFD 2023 ref. 10), förklarat att **skattskyldigheten för uttag av tjänster som tillförs ägarlägenhetsfastigheter som utgör lagertillgångar i en byggnadsrörelse och som avyttras successivt upphör på tillträdesdagen**. JM AB, som ingår i mervärdesskattegruppen JM AB Momsgrupp (momsgruppen), bedriver byggnadsrörelse som omfattar både arbeten i egen regi och byggentreprenader. Bolaget avser att uppföra ett flerbostadshus på en fastighet som bolaget äger. Efter fastighetsbildning kommer det att finnas 45 ägarlägenhetsfastigheter som succesivt kommer att överlåtas. En ägarlägenhetsfastighet är en tredimensionell fastighet som är avsedd att rymma en enda bostadslägenhet. JM ska färdigställa bostäderna. Momsgruppen ansökte om förhandsbesked för att få veta vid vilken tidpunkt som skattskyldigheten för uttag ur verksamheten upphör.

Av ansökan framgår följande. Ägarlägenhetsfastigheterna utgör lagertillgångar i JM:s byggnadsrörelse. Innan bostäderna är inflyttningsklara kommer bolaget att löpande ingå köpe- och entreprenadkontrakt med köpare av ägarlägenhetsfastigheterna. Entreprenaden innebär att bolaget ska utföra alla nödvändiga arbeten för att göra lägenheterna till nyckelfärdiga bostäder. Tillträde till en ägarlägenhetsfastighet sker

ett visst datum då lägenheten ska vara färdigställd i sådan omfattning att den kan användas för sitt avsedda ändamål. En köpare betalar en viss summa när köpe- och entreprenadkontraktet ingås. Fyra månader före tillträdet ska 10 procent av köpeskillingen betalas efter avräkning för vad som redan har erlagts. Resterande 90 procent ska betalas på tillträdesdagen. Äganderätten till ägarlägenhetsfastigheten övergår enligt kontraktet till köparen på tillträdesdagen när denne erlagt betalning och bolaget utfärdat köpebrev. Fram till dess finns fastigheten kvar i JM:s redovisning.

Enligt 1 kap. 1 § 1 mervärdesskattelagen (1994:200), ML, ska mervärdesskatt betalas för skattepliktig omsättning inom landet av varor och tjänster som görs av en beskattningsbar person i denna egenskap. Med omsättning av vara förstås enligt 2 kap. 1 § första stycket 1 att en vara överlåts mot ersättning. Enligt tredje stycket 2 förstås med omsättning av tjänst att en tjänst tas i anspråk genom uttag enligt bl.a. 7 §. Av 2 kap. 7 § första stycket första meningen och andra stycket framgår att med uttag av tjänst förstås att en beskattningsbar person i en byggnadsrörelse utför eller förvärvar vissa angivna tjänster och tillför dem en egen fastighet, om den beskattningsbara personen både tillhandahåller tjänster åt andra (byggentreprenader) och utför tjänster på sådana fastigheter, och fastigheten utgör lagertillgång i byggnadsrörelsen enligt inkomstskattelagen. Bestämmelsen i 7 § saknar motsvarighet i mervärdesskattedirektivet (2006/112/EG). Av artikel 135.1 j i direktivet följer att omsättning av byggnad är skattepliktig om den sker före första besittningstagandet men Sverige har enligt anslutningsfördraget med EU rätt att undanta överlåtelser av nyproducerade byggnader från beskattning. Enligt 3 kap. 2 § ML undantas i enlighet med detta all omsättning av fastigheter från skatteplikt. Beskattning sker i stället när entreprenadtjänster tillhandahålls externa kunder eller uttag görs av arbeten i egen regi. Av artikel 14.1 i direktivet framgår att med leverans av vara avses överföring av rätten att såsom ägare förfoga över materiella tillgångar. **Bestämmelserna i mervärdesskattelagen ska så långt möjligt tolkas på ett direktivkonformt sätt** och det gäller även bestämmelser som saknar motsvarighet i direktivet. Men **om det inte är möjligt att nå ett direktivkonformt resultat är det lagen som gäller.**

Begreppet omsättning används inte i mervärdesskattedirektivet. I stället används begreppet leverans av vara. Av artikel 14.1 i direktivet följer att leverans av en vara har skett när en köpare såsom ägare kan förfoga över den. Av EU-domstolens praxis framgår att leveransbegreppet inte hänför sig till äganderättsövergång i enlighet med formkrav i nationell rätt utan att begreppet omfattar samtliga överföringar av materiell egendom som ger mottagaren befogenhet att faktiskt förfoga över egendomen som ägare. Vid bedömningen är det relevant att beakta om de ekonomiska risker och fördelar som förknippas med äganderätten i allt väsentligt överförs.

Avsikten med köpe- och entreprenadkontraktet är att köparen ska förvärva en nyckelfärdig bostad från JM. Köparen saknar möjlighet att förvärva fastigheten utan att samtidigt låta JM färdigställa bostaden. Enligt kontraktet har köparen aldrig rätt att häva enbart entreprenaddelen utan om det föreligger rätt till hävning måste den avse kontraktet i dess helhet. Behörigheten att rättsligt förfoga över ägarlägenhetsfastigheten är enligt köpe- och entreprenadkontraktet begränsad genom att köparen inte får sälja den före tillträdesdagen. Köparen får inte heller ansöka om lagfart på förvärvet av fastigheten eller upplåta panträtt i den innan

köpebrevet har utfärdats. Vidare framgår av kontraktet att äganderätten till fastigheten övergår på köparen först på tillträdesdagen. Ett sådant villkor har inte någon civilrättslig effekt på köparens möjlighet att förfoga över den villkorliga rätt till fastigheten som följer av köpekontraktet men skatterättsligt anses köparen som ägare först vid den avtalade tidpunkten för äganderättens övergång. Vid en sammantagen bedömning är det först på tillträdesdagen som väsentliga fördelar som förknippas med äganderätten till ägarlägenhetsfastigheten överförs till köparen och denne såsom ägare kan förfoga över den. Två ledamöter var skiljaktiga.

EU-DOMSTOLEN

EU-domstolen har under perioden 15 februari – 31 mars 2023 meddelat [62 domar](#) i mål om förhandsavgörande eller fördragsbrott och som publicerats i rättsfallssamlingen, varav [två domar](#) från stora avdelningen. [Två](#) av de domar som meddelats rör mål där förhandsavgörande begärts av svensk domstol. Under samma period har generaladvokaterna lämnat [42 förslag](#) till avgöranden i samma kategorier av mål. Inget av dessa förslag rör Sverige i denna mening. [Pressmeddelanden](#) har lämnats angående ett antal av dessa avgöranden och förslag, men ofta även om annat av mer generellt intresse.

För närvarande har EUT-meddelanden lämnats i [två mål](#) där svensk domstol begärt förhandsavgörande i mål som är anhängiga vid EU-domstolen. Information om dessa återfinns i länken i föregående mening. Länken ger tillgång till EUT-meddelandet om begäran om förhandsavgörande. Där framgår respektive domstols fråga eller frågor. Via målnumret går det, i de fall som begäran finns tillgänglig, vidare att få tillgång till det resonemang som ligger till grund för begäran om förhandsavgörande.

Avgöranden i svenska mål

[Vid prövning av editionsyrkande ska skyddet för personuppgifter vägas mot rätten till ett effektivt domstolsskydd](#)

EU-domstolen, tredje avdelningen, har i dom den 2 mars 2023 i mål C-268/21, Norra Stockholm Bygg, prövat en begäran om förhandsavgörande från Högsta domstolen angående tolkningen av artikel 6.3 och 6.4 i förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter m.m. (dataskyddsförordningen). Begäran har framställts i ett mål mellan Norra Stockholm Bygg AB (Fastec) och Per Nycander AB (Nycander). Målet rör Nycanders yrkande om edition av en elektronisk personalliggare som innehåller närvarouppgifter för de som arbetat i en entreprenad som Fastec utfört för Nycander. Grunden för yrkandet är att personalliggaren kan ha betydelse som bevis i en pågående tvist om ersättning för den utförda entreprenaden.

Fastec har för Nycander utfört en entreprenad för nybyggnad av ett kontorshus. De som arbetade i entreprenaden registrerade sin närvaro i en elektronisk personalliggare. Personalliggaren tillhandahölls av Entral AB på uppdrag av Fastec. I tingsrätten pågår tvist om ersättning för den utförda entreprenaden. Fastec har yrkat att Nycander ska betala ett belopp för vad bolaget menar är resterande betalning som ska utgå. Nycander har bestritt yrkandet och invänt att Fastec inte har lagt ned all den tid som Fastec begär betalning för. Under tvistemålets handläggning i

tingsrätten yrkade Nycander att tingsrätten skulle förelägga Entral att förete den aktuella personalliggaren för perioden den 1 augusti 2016 till den 30 november 2017, i första hand i omaskerat skick och i andra hand med maskering av berörda personers personnummer. Som grund för detta yrkande om edition gjorde Nycander gällande att Entral innehade personalliggaren och att den kunde ha betydelse som bevis. Med uppgifterna i personalliggaren vill Nycander motbevisa att Fastecs personal varit på plats i den omfattning som det bolaget gör gällande. Fastec bestred Nycanders editionsyrkande och invände främst att yrkandet kom i konflikt med artikel 5.1 b i dataskyddsförordningen. Fastec hänvisade till att personalliggaren innehåller personuppgifter som hade samlats in i syfte att Skatteverket ska kunna kontrollera verksamheten och att det inte är förenligt med detta ändamål att lämna ut uppgifterna. Tingsrätt och hovrätt biföll editionsyrkandet. Förhandsavgörande begärdes rörande två frågor.

EU-domstolen besvarade den första frågan på så sätt att artikel 6.3 och 6.4 i dataskyddsförordningen ska tolkas på så sätt att denna bestämmelse är tillämplig i ett tvistemål där fråga är om edition av en personalliggare som innehåller personuppgifter som avser andra än de enskilda parterna själva och som har samlats in huvudsakligen för skattekontroll. Den framhöll därvid bl.a. att **behandling av personuppgifter i en personalliggare i samband med handläggning av mål i domstol**, som det nu aktuella målet vid Högsta domstolen, **utgör vidarebehandling som görs för ett nytt ändamål i förhållande till det ursprungliga behandlingsändamålet** (nämligen skattekontroll) och som inte grundar sig på de registrerades samtycke, i den mening som avses i artikel 6.1 a i dataskyddsförordningen.

Beträffande den **andra frågan** konstaterade EU-domstolen att den avsåg att ge klarhet i huruvida artiklarna 5 och 6 i dataskyddsförordningen ska tolkas på så sätt att det vid bedömningen av frågan om edition ska beslutas rörande en handling med personuppgifter även ska tas hänsyn till de registrerades intressen. Om denna fråga besvaras jakande vill Högsta domstolen dessutom få klarhet i huruvida unionsrätten, och i synnerhet dataskyddsförordningen, ställer några särskilda krav på hur denna bedömning närmare ska göras. Det framgår av Högsta domstolens beslut att de **relevanta bestämmelserna i 38 kap. RB** inte uttryckligen kräver att hänsyn ska tas även till de registrerades intressen vid bedömningen av huruvida edition ska beslutas rörande en handling med personuppgifter. Av beslutet framgår vidare att nämnda bestämmelser enligt Högsta domstolens praxis **endast kräver att det ska göras en avvägning mellan bevisningens relevans och motpartens intresse av att inte lämna ut uppgifterna**. Det förhållandet att de nationella bestämmelserna gäller edition innebär att de **kan omfattas av de fall av behandling av personuppgifter som anses vara tillåtna** enligt bestämmelserna i artikel 6.3 och 6.4 i dataskyddsförordningen, jämförd med artikel 23.1 f och j i förordningen. Så är fallet i den mån nämnda bestämmelser dels har till **syfte att säkerställa en god rättskipning på så sätt att den enskilde ska kunna komma till sin rätt när det finns ett befogat bevisintresse, dels är nödvändiga och står i proportion till detta syfte**. När det gäller de intressen som berörs i ett tvistemål ska en nationell domstol säkerställa skyddet för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter, vilket är en grundläggande rättighet enligt artikel 8.1 i stadgan och artikel 16 FEUF. En nationell domstol ska även garantera rätten till respekt för

privatlivet enligt artikel 7 i stadgan, som är nära knuten till rätten till skydd av personuppgifter. **Rätten till skydd av personuppgifter är dock inte absolut**, utan måste förstås utifrån sin uppgift i samhället och, i enlighet med proportionalitetsprincipen, **vägas mot andra grundläggande rättigheter, som till exempel rätten till ett effektivt domstolsskydd enligt artikel 47 i stadgan.** Upprätthållandet av rätten till ett effektivt domstolsskydd och, i synnerhet, **rätten till en rättvis rättegång**, i den mening som avses i artikel 47 andra stycket i stadgan, kräver att parterna i ett tvistemål ska ha **möjlighet att få tillgång till handlingar som de behöver för att kunna styrka viss i målet fördr talan**, vilka eventuellt kan innehålla parternas eller andras personuppgifter. Emellertid ska motstående intressen beaktas vid prövningen av huruvida åtgärden är nödvändig och proportionerlig, det vill säga de två villkor som måste vara uppfyllda för att behandling av personuppgifter enligt artikel 6.3 och 6.4 i dataskyddsförordningen ska vara tillåten. Därvid ska det således även tas hänsyn till artikel 5.1 i förordningen, och i synnerhet till **principen om ”uppgiftsminimering”** i artikel 5.1 c, som är ett uttryck för proportionalitetsprincipen. Principen om uppgiftsminimering kräver att personuppgifter ska vara adekvata, relevanta och inte för omfattande i förhållande till de ändamål för vilka de behandlas.

EU-domstolen besvarade frågan på följande sätt:

Artiklarna 5 och 6 i dataskyddsförordningen ska tolkas på så sätt att en nationell domstol är skyldig att vid bedömningen av frågan om edition ska beslutas rörande en handling med personuppgifter ta hänsyn till de registrerades intressen och göra en avvägning av dessa utifrån omständigheterna i varje enskilt fall, vilken typ av mål det är fråga om och med vederbörlig hänsyn till proportionalitetsprincipens krav samt till de krav som följer av principen om uppgiftsminimering i artikel 5.1 c i förordningen.

[Krav på färdskrivare m.m. för fordon över 7,5 ton](#)

EU-domstolen, tredje avdelningen, har i dom den 2 mars 2023 i mål C-666/21, AI mot Åklagarmyndigheten, prövat en begäran om förhandsavgörande från hovrätten för Nedre Norrland angående tolkningen av artikel 2.1 a i förordning (EG) nr 561/2006 om harmonisering av viss sociallagstiftning på vägtransportområdet m.m. Hovrättens mål rör överträdelse av bestämmelserna om användning av färdskrivare. I samband med en poliskontroll den 4 april 2019 konstaterades det att det fordon som kördes av AI, som var registrerat i Sverige, var utrustat med en färdskrivare som inte hade besiktigats inom föreskriven tid. AI transporterade två snöskotrar i fordonets lastutrymme och uppgav att han var på väg till en snöskotertävling. Genom dom av den 7 september 2020 dömde Sundsvalls tingsrätt AI för hastighetsöverträdelse, men frikände honom från åtalet för brottet att inte ha låtit besiktiga den färdskrivare som fordonet var utrustat med, såsom föreskrivs i 9 kap. 6 § förordning (2004:865). Nämnda domstol fann att fordonet, eftersom det endast hade sex platser för passagerare, inte omfattades av tillämpningsområdet för förordning nr 561/2006 enligt artikel 2.1 b i den sistnämnda förordningen. Båda parter överklagade. Åklagaren har anfört att fordonet på grund av sin vikt och på grund av att det används för transport av snöskotrar omfattas av förordning nr 561/2006 och därmed av kravet på att använda färdskrivare. Enligt AI är detta emellertid inte fallet, eftersom fordonet inte används för vägtransport av gods i kommersiellt syfte. Han har gjort gällande att fordonet visserligen har ett lastutrymme där han ibland

transporterar sina snöskotrar, men att det även har ett bostadsutrymme för hans och hans familjs personliga bruk under resor då de ägnar sig åt snöskoteråkning, och att fordonets huvudsakliga syfte är att utgöra tillfällig privat bostad. Förhandsavgörande begärdes.

EU-domstolen anförde att hovrättens frågor avsåg att ge klarhet i huruvida artikel 2.1 a i förordning nr 561/2006, jämförd med artikel 3 h i samma förordning, ska tolkas så, att **begreppet "vägtransporter av gods"**, i den mening som avses i den förstnämnda bestämmelsen, **omfattar vägtransport som utförs av ett fordon vars högsta tillåtna vikt, i den mening som avses i artikel 4 m i nämnda förordning, överstiger 7,5 ton, och detta även när fordonet är inrett för att användas dels som tillfällig privat bostad, dels som lastutrymme för icke-kommersiell transport av gods**, i förekommande fall med beaktande av detta fordons lastkapacitet och den kategori i vilken fordonet registrerats i det nationella vägtrafikregistret. Den framhöll att förordningen är tillämplig på all körning på allmän väg med fordon överstigande 3,5 ton som används för transport av personer eller gods, kommersiella eller inte. Då kravet på färdskrivare m.m. inte gäller för icke-kommersiella i fordon med en högsta tillåten totalvikt på 7,5 ton, gäller omvänt att ett sådant krav gäller när fordonets vikt är högre, oavsett fordonets inredning, lastkapacitet eller i vilken kategori det är registrerat i det nationella vägtrafikregistret. EU-domstolen besvarade således frågan på följande sätt:

Artikel 2.1 a i förordning nr 561/2006, jämförd med artikel 3 h i samma förordning, ska tolkas så, att **begreppet "vägtransport av gods"**, i den mening som avses i den förstnämnda bestämmelsen, **omfattar vägtransport som utförs med ett fordon vars högsta tillåtna vikt, i den mening som avses i artikel 4 m i nämnda förordning, överstiger 7,5 ton**, och detta även när fordonet är inrett för att användas dels som tillfällig privat bostad, dels som lastutrymme för icke-kommersiell transport av gods. Fordonets lastkapacitet och den kategori i vilken det registrerats i det nationella vägtrafikregistret saknar betydelse i detta hänseende.

Förslag till avgöranden i svenska mål

Institutionell rätt och allmänna principer

[Förnyat beslut om återkallelse av godkännande som upplagshavare för punktskattepliktiga varor kan vara oförenligt med principen om ne bis in idem](#)

EU-domstolen, fjärde avdelningen, har i dom den 23 mars 2023 i mål C-412/21, Dual Prod, prövat en begäran om förhandsavgörande från Tribunalul Satu Mare (Distriktsdomstolen i Satu Mare, Rumänien) angående tolkningen av artikel 16.1 i direktiv 2008/118/EG om allmänna regler för punktskatt och om upphävande av direktiv 92/12/ samt av artiklarna 48 och 50 i Europeiska unionens stadga. Begäran har framställts i ett mål mellan Dual Prod SRL och den regionala skattemyndigheten. Målet rör bland annat upphävande av myndighetens beslut att tillfälligt återkalla Dual Prods godkännande som skatteupplagshavare för punktskattepliktiga varor.

Dual Prod är ett bolag bildat enligt rumänsk rätt som har tillstånd att bedriva verksamhet inom området för tillverkning av alkohol och alkoholdrycker som omfattas av punktskatt. En husrannsakan genomfördes i bolagets lokaler. Till följd av denna

husrannsakan inleddes ett så kallat straffrättsligt in rem-förfarande (nedan kallat brottmålet) på grund av misstankar om brott mot artikel 452.1 h) och i) i skattelagen bestående i dels bortskaffande och innehav, utanför skatteupplaget, av mer än 40 liter etylalkohol med en alkoholhalt på minst 96 volymprocent, dels montering av ett rör på produktionsanläggningen. Den behöriga förvaltningsmyndigheten beslutade kort därefter att tillfälligt återkalla Dual Prods godkännande som skatteupplagshavare för punktskattepliktiga varor. Åtal väcktes därefter till följd av husrannsakan. Den behöriga förvaltningsmyndigheten beslutade slutligen återigen att tillfälligt återkalla bolagets godkännande som skatteupplagshavare för punktskattepliktiga varor till dess att brottmålet avgjorts genom lagakraftvunnen dom. Dual Prod överklagade detta beslut till den hänskjutande domstolen. Förhandsavgörande begärdes.

EU-domstolen redovisade inledningsvis sina överväganden när det gällde huruvida de två återkallelser av godkännande som är aktuella i det nationella målet kan kvalificeras som "påföljder av straffrättslig karaktär" vid tillämpningen av artiklarna 48.1 och 50 i stadgan, och angav de kriterier som den nationella domstolen hade att tillämpa vid sin prövning av den frågan, nämligen den rättsliga kvalificeringen av återkallelserna i nationell rätt, överträdelsens art och strängheten i den påföljd som den berörde kan ådömas.

EU-domstolen fann därefter att den första tolkningsfrågan avsåg att ge klarhet i huruvida artikel 48.1 i stadgan ska tolkas på så sätt att den **utgör hinder** för att ett godkännande som skatteupplagshavare för punktskattepliktiga varor kan **återkallas** tillfälligt genom ett förvaltningsbeslut till dess att ett brottmål mot den berörda godkända upplagshavaren har avgjorts, **enbart av det skälet att åtal har väckts** mot denne i detta brottmål. Den konstaterade att det är oförenligt med artikel 48.1 i stadgan att en förvaltningsmyndighet beslutar om en påföljd av straffrättslig karaktär utan att dessförinnan ha konstaterat att det skett en överträdelse av en i förväg fastställd rättsregel och gett den berörda personen möjlighet att bevisa sin oskuld, varvid bedömningen i tveksamma fall ska ske till dennes fördel. Enligt artikel 47 i stadgan krävs dessutom att alla som har ådömts en administrativ påföljd av straffrättslig karaktär har tillgång till ett rättsmedel som gör det möjligt för dem att få denna påföljd prövad av en domstol med behörighet att pröva både sak- och rättsfrågor, varvid det därigenom särskilt är möjligt att få till stånd en prövning av att den förvaltningsmyndighet som har ådömt påföljden inte har åsidosatt principen om oskuldspresumtion. Frågan besvarades alltså jakande.

EU-domstolen fann vidare att den andra frågan avsåg att ge klarhet i huruvida artikel 50 i stadgan ska tolkas på så sätt att den utgör hinder för att en påföljd ådöms en juridisk person som för samma gärning redan har ådömts en påföljd av samma slag, men med en annan varaktighet. Den uttalade att **det kan utgöra en inskränkning i den grundläggande rättighet som garanteras i artikel 50 i stadgan, ne bis in idem, att på nu aktuellt sätt två gånger besluta om återkallelse av samma godkännande**.

En sådan inskränkning kan anses vara tillåten enligt artikel 52.1 i stadgan, om villkoren är uppfyllda. Dessa är att begränsningen ska vara föreskriven i lag och förenlig med det väsentliga innehållet i dessa rättigheter och friheter, och att den, med beaktande av proportionalitetsprincipen, endast görs om den är nödvändig och faktiskt svarar mot mål av allmänintresse som erkänns av unionen eller behovet av skydd för andra människors rättigheter och friheter.

Efter att ha diskuterat hur dessa villkor kan tillämpas i det aktuella fallet besvarades frågan på följande sätt:

Artikel 50 i stadgan ska tolkas på så sätt att den inte utgör hinder för att en påföljd av straffrättslig karaktär ådöms en juridisk person för brott mot lagstiftningen om punktskattepliktiga varor, när personen redan för samma gärning har ådömts en påföljd av straffrättslig karaktär genom ett beslut som vunnit laga kraft. Detta gäller dock under förutsättning

- att möjligheten att kumulera dessa båda påföljder föreskrivs i lag,
- att den nationella lagstiftningen inte medger att samma gärning lagförs och bestraffas som samma brott eller för att uppnå samma mål, utan endast att dubbel lagföring och dubbla straff är möjligt enligt olika lagstiftningar,
- att det som eftersträvas med den dubbla lagföringen och de dubbla straffen utgör komplementära mål, eventuellt avseende olika aspekter av samma överträdelse, samt
- att det finns klara och exakta bestämmelser som gör att det går att förutse vilka handlingar och underlåtenheter som kan bli föremål för dubbel lagföring och dubbla straff och även möjliggör en samordning mellan de olika myndigheterna, att de två förfarandena har genomförts på ett tillräckligt samordnat sätt och i ett tillräckligt nära tidsmässigt sammanhang och att den påföljd som eventuellt ådömdes i samband med det tidsmässigt sett första förfarandet har beaktats vid bedömningen av den andra påföljden, på sådant sätt att den belastning som dubbel lagföring och dubbla straff medför för de berörda personerna begränsas till vad som är absolut nödvändigt och att de samlade påföljderna står i proportion till överträdelsernas allvar.

Processrätt

[Motiveringsskyldighet uppfylld vid blankt bifall till detaljerad ansökan.](#)

EU-domstolen, tredje avdelningen, har i dom den 16 februari 2023 i mål C-349/21, HYA m.fl. (Skäl för att bevilja tillstånd till telefonavlyssning), prövat en begäran om förhandsavgörande från Spetsializiran nakazatelen sad (Särskilda brottmålsdomstolen, Bulgarien) angående tolkningen av artikel 15.1 i direktiv 2002/58/EG om behandling av personuppgifter och integritetsskydd inom sektorn för elektronisk kommunikation. Frågan i målet är i vilken utsträckning ett beslut att meddela tillstånd till telefonavlyssning behöver vara individuellt motiverat.

Särskilda åklagarmyndigheten lämnade mellan den 10 april och den 15 maj 2017 in sju ansökningar till ordföranden för Särskilda brottmålsdomstolen om tillstånd att använda särskilda utredningsmetoder för att avlyssna och spela in eller till och med övervaka och spåra IP:s, DD:s, ZI:s och SS telefonsamtal, fyra personer som misstänks ha begått allvarliga brott. Det framgår av beslutet om hänskjutande att respektive ansökan om telefonavlyssning på ett detaljerat, utförligt och motiverat sätt beskrev föremålet för ansökan, den berörda personens namn och telefonnummer, sambandet mellan det numret och den personen, den bevisning som dittills hade samlats in och den berörda personens påstådda roll i de brottsliga handlingarna. Behovet av att genomföra de begärda telefonavlyssningarna för att samla in bevisning avseende den brottsliga verksamhet som var föremål för utredningen, samt skälen och de omständigheter som visade att det var omöjligt att samla in dessa uppgifter med hjälp av andra medel, motiverades också på ett särskilt sätt.

Ansökningarna bifölls samma dag som de kom in. Besluten avfattades efter en generell mall, där enbart tidsperioden angavs särskilt. På grundval av dessa tillstånd spelades vissa av IP:s, DD:s, ZI:s och SS samtal in och lagrades. Den 19 juni 2020 åtalade den särskilda åklagarmyndigheten dessa fyra personer samt en femte person, HYA. Förhandsavgörande begärdes.

EU-domstolen konstaterade att den hänskjutande domstolen ville få klarhet i huruvida artikel 15.1 i direktiv 2002/58, jämförd med artikel 47 andra stycket i stadgan, ska tolkas så, att den utgör hinder för en nationell praxis, enligt vilken domstolsbeslut, genom vilka det efter en motiverad ansökan från de straffrättsliga myndigheterna ges tillstånd att använda särskilda utredningsmetoder, upprättas med hjälp av en färdig mall som inte innehåller någon individuell motivering, och i vilken det utöver tillståndets giltighetstid endast anges att de krav som föreskrivs i den lagstiftning som nämnda beslut hänvisar till har iakttagits. Den anförde att **principen om konfidentialitet vid kommunikation** är utgångspunkten. **Begränsningar förutsätter att de i ett demokratiskt samhälle är nödvändiga, lämpliga och proportionella för förebyggande, undersökning, avslöjande av och åtal för brott, samt vidtas i enlighet med de allmänna principerna i unionsrätten, inklusive de rättigheter, friheter och principer som fastställs i stadgan.** Bland de sistnämnda återfinns **rätten till en rättvis rättegång** i artikel 47 andra stycket i stadgan, vilken motsvarar artikel 6.1 i Europakonventionen och **kräver** att ett domstolsavgörande innehåller en **motivering**. Den berörda personen måste nämligen, för att rätten till en effektiv domstolsprövning enligt artikel 47 i stadgan faktiskt ska kunna utövas, ha möjlighet att få kännedom om skälen till ett beslut som fattats rörande honom eller henne, antingen genom att läsa själva beslutet eller genom att underrättas om skälen för beslutet, för att kunna ta till vara sina rättigheter under bästa möjliga förutsättningar och, med full kännedom om samtliga omständigheter, kunna avgöra om han eller hon vill bestrida beslutet vid en domstol som är behörig att genomföra en legalitetskontroll av det beslutet.

I det aktuella fallet framgår det av det regelverk som gäller för förfarande att den domstol som utfärdar tillstånd att använda särskilda utredningsmetoder **fattar sitt beslut på grundval av en motiverad och detaljerad ansökan vars innehåll, enligt lag, ska göra det möjligt för domstolen att kontrollera om villkoren för att bevilja ett sådant tillstånd är uppfyllda.** Genom att utfärda beslut enligt mallen har domstolen godtagit de skäl som anges i ansökan, samtidigt som den har försäkrat sig om att de rättsliga kraven har iakttagits. När den berörda personen väl har underrättats om att särskilda utredningsmetoder har tillämpats gentemot honom eller henne, innebär den motiveringsskyldighet som avses i artikel 47 andra stycket i stadgan däremot att **den personen ska ha möjlighet att förstå skälen till att användningen av dessa metoder har beviljats, för att, i förekommande fall, på ett ändamålsenligt och effektivt sätt kunna bestrida beviljandet av tillståndet.** Det ankommer, i detta syfte, på den nationella domstolen att kontrollera huruvida både den person på vilken de särskilda utredningsmetoderna har tillämpats och den domstol som har att pröva huruvida tillståndet att använda dessa metoder är lagenligt, har möjlighet att förstå skälen för tillståndet.

Frågan besvarades på följande sätt: Artikel 15.1 i direktiv 2002/58, jämförd med artikel 47 andra stycket i stadgan, ska tolkas så, att den inte utgör hinder för en nationell praxis, enligt vilken domstolsbeslut, genom vilka det efter en motiverad och

detaljerad ansökan från de straffrättsliga myndigheterna ges tillstånd att använda särskilda utredningsmetoder, upprättas med hjälp av en färdig mall som inte innehåller någon individuell motivering, och i vilken det utöver tillståndets giltighetstid endast anges att de krav som föreskrivs i den lagstiftning som nämnda beslut hänvisar till har iakttagits. Detta gäller under förutsättning att de exakta skälen till att den behöriga domaren ansåg att de rättsliga kraven hade iakttagits mot bakgrund av de faktiska och rättsliga omständigheter som kännetecknar det aktuella fallet, enkelt och otvetydigt kan utläsas vid en jämförelse av beslutet med ansökan om tillstånd, varvid nämnda **ansökan**, efter det att tillstånd har givits, **ska göras tillgänglig för den person mot vilken tillstånd att använda särskilda utredningsmetoder har beviljats**.

[Pressmeddelande](#) har lämnats.

Skatterätt

Se Förnyat beslut om återkallelse av godkännande som upplagshavare för punktskattepliktiga varor kan vara oförenligt med principen om ne bis in idem.

Konkurrensrätt m.m.

Inre marknaden och fri rörlighet

[Belgisk bank skyldig att ge kontohavare information som gör det möjligt att identifiera slutlig betalningsmottagare hos spansk bank](#)

EU-domstolen, femte avdelningen, har i dom den 16 mars 2023 i mål C-351/21, Beobank, prövat en begäran om förhandsavgörande från Justice de paix du canton de Forest (Fredsdomaren i kantonen Forest, Belgien) angående tolkningen av artikel 38 a i direktiv 2007/64/EG om betaltjänster på den inre marknaden m.m. Begäran har framställts i ett mål mellan ZG och Beobank SA, som är ett belgiskt bankinstitut, hos vilket klaganden i det nationella målet är innehavare av ett bankkonto. Målet rör två betalningstransaktioner som utförts med hjälp av klagandens betalkort och som denne anser vara icke auktoriserade transaktioner.

ZG är bosatt i Belgien och innehar ett bankkonto hos Beobank i Belgien. Till kontot är ett betalkort kopplat. Natten mellan den 20 och den 21 april 2017 befann sig ZG i Valencia (Spanien). En första betalning på 100 euro genomfördes klockan 00.35 med hjälp av hans betalkort vid en inrättning vars exakta karaktär parterna i det nationella målet är oense om. Därefter genomfördes två andra betalningar med detta kort och på samma mobila betalningsterminal, till ett belopp om 991 euro, klockan 01.35, respektive 993 euro klockan 02.06. En fjärde betalning gjordes klockan 02.35 med ett belopp om 994 euro, men denna betalning nekades. ZG har inte bestritt den första betalningen på 100 euro, men har bestritt den andra och den tredje betalningen (nedan kallade de betalningar som är aktuella i det nationella målet). Han har vid den hänskjutande domstolen förklarat att han inte längre minns vad som hänt efter att ha intagit en dryck vid den aktuella inrättningen. Han minns inte heller inrättningens namn och adress och säger sig ha blivit lurad, vilket underlättades av att han hade fått i sig ett narkotiskt preparat. ZG spärrade sitt kort den 23 april 2017, och den 29

april 2017 gjorde han en anmälan till polismyndigheten i Bryssel (Belgien) avseende stöld och missbruk av hans bankkort.

Vid den hänskjutande domstolen har ZG framställt ett skadeståndsanspråk på 500 euro, men även yrkat ersättning för de omtvistade betalningarna, det vill säga med ett belopp om 1 984 euro. Han anser att dessa betalningar utgör "icke auktoriserade transaktioner", i den mening som avses i artikel VII.35 i lagen om ekonomisk rätt.

Beobank har förnekat de faktiska omständigheterna såsom de beskrivits av ZG och har vägrat att återbetala beloppen. Beobank anser att betalningarna hade auktoriserats alternativt att ZG åtminstone gjort sig skyldig till "grov vårdslöshet".

Den hänskjutande domstolen anser att det är viktigt att få fram vem som var mottagare av de omtvistade utbetalningarna. Bedrägerier som begås av tredje man med hjälp av ett brottsoffers betalkort gör det i allmänhet möjligt för bedragaren att göra inköp eller kontantuttag. Den hänskjutande domstolen har angett att Beobank, till följd av en begäran från ZG:s ombud, endast lämnat ut en digital referens och geolokaliseringssuppgifter för den berörda terminalen, utan att ange identiteten på den aktuella betalningsmottagaren med några andra uppgifter än "COM SU VALENCIA ESP". Beobank menar att det är **betalningsmottagarens spanska bank**, Sabadell, **som vägrar att lämna ut information** om den berörda näringsidkarens identitet.

EU-domstolen fann att de ställda frågorna avsåg att ge klarhet i huruvida artikel 47.1 a i direktiv 2007/64 ska tolkas så, att en **betalares betaltjänstleverantör är skyldig att tillhandahålla betalaren information som gör det möjligt att identifiera den fysiska eller juridiska person som är mottagare** till en betalningstransaktion som debiterats betalarens konto och inte endast den information som

betaltjänstleverantören, efter att ha gjort erforderliga ansträngningar, förfogar över med avseende på denna betalning. Den **framhöll inledningsvis att en eventuell underlåtenhet från Beobanks sida att uppfylla sin skyldighet att lämna de uppgifter som föreskrivs där inte i sig kan medföra en skyldighet att betala ersättning** för de betalningar som är aktuella i det nationella målet. Det framgår emellertid av den hänskjutande domstolens uppgifter att den anser att typen av inrättning som ZG har besökt och de tjänster som tillhandahålls där kan påverka bedömningen av huruvida de betalningar som är aktuella i det nationella målet var auktoriserade eller ej. Tvisten mellan parterna i detta avseende skulle emellertid kunna lösas om identiteten på mottagaren av dessa betalningar var känd, vilket kräver att det fastställs vem som slutligen är skyldig att lämna nödvändiga upplysningar i detta avseende. Det framgår även av begäran om förhandsavgörande att den hänskjutande domstolen ska **pröva en begäran från Beobank om att vidta åtgärder för processledning i syfte att uppmana betalningsmottagarens betaltjänstleverantör, dvs. den spanska banken, att lämna vissa uppgifter om denne mottagare.**

Vad gäller lydelsen av artikel 47.1 i direktiv 2007/64 påpekar domstolen följande. I denna bestämmelse föreskrivs att efter det att beloppet motsvarande den enskilda betalningstransaktionen har debiterats betalarens konto eller, i det fall att betalaren inte använder något betalkonto, efter mottagandet av betalningsordern, ska betalarens betaltjänstleverantör på sätt som föreskrivs i artikel 41.1, och utan onödigt dröjsmål, ge betalaren ett visst antal upplysningar, bl.a. en uppgift som gör det möjligt för betalaren att identifiera varje betalningstransaktion samt, "om så är lämpligt, information om betalningsmottagaren". I direktivet anges emellertid inte

vilken "information" som ska lämnas. Det **framgår således inte av lydelsen huruvida skyldigheten att lämna denna information utgör en skyldighet att agera på ett visst sätt eller en skyldighet att uppnå ett visst resultat**. Domstolen konstaterade emellertid att direktivet innebär en fullständig harmonisering och att syftet varit att säkerställa en hög standard för den information som betaltjänstleverantörerna är skyldiga att överföra till användarna. Med hänsyn till att det skett en sådan **fullständig harmonisering** anser domstolen att den **informationsskyldighet** som föreskrivs i artikel 47.1 i direktiv 2007/64 med nödvändighet utgör en skyldighet som **medlemsstaterna ska genomföra** utan möjlighet att avvika från den och **utan att kunna mildra skyldigheten genom att kvalificera den som en skyldighet att agera på ett visst sätt snarare än en skyldighet att uppnå ett visst resultat**. Det finns **inget i systematiken som tyder på att unionslagstiftaren, genom att föreskriva skyldigheter som på ett precist sätt anger vilka åtgärder som ska vidtas, endast avsåg att ansträngningar skulle göras i detta avseende och inte avsåg att fastställa vilka konkreta resultat som skulle uppnås**.

Frågan besvarades på följande sätt:

Artikel 47.1 a i direktiv 2007/64 ska tolkas så, att en betalares betaltjänstleverantör är **skyldig att tillhandahålla betalaren information som gör det möjligt att identifiera den fysiska eller juridiska person som är mottagare till en betalningstransaktion** som debiterats betalarens konto och inte endast den information som betaltjänstleverantören, efter att ha gjort erforderliga ansträngningar, förfogar över med avseende på denna betalning.

Inrikes och rättsligt samarbete

[Förutsättningarna för att vilandeförklara verkställigheten av europeisk exekutionstitel klagörs](#)

EU-domstolen, fjärde avdelningen, har i dom den 16 februari 2023 i mål C-393/21, Lufthansa Technik Aero Alzey, prövat en begäran om förhandsavgörande från Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Litauens högsta domstol) angående tolkningen av artikel 23 i förordning (EG) nr 805/2004 om införande av en europeisk exekutionstitel för obestridda fordringar samt artiklarna 36.1 och 44.2 i förordning (EU) nr 1215/2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område. Begäran har framställts i ett mål mellan flygbolaget Arik Air Limited och Lufthansa Technik Aero Alzey angående en begäran om vilandeförklaring av det verkställighetsförfarande som inletts mot Arik Air på grundval av en europeisk exekutionstitel som utfärdats av en tysk domstol till förmån för Lufthansa.

Amtsgericht Hünfeld (Tyskland) utfärdade ett betalningsföreläggande gentemot Arik Air om indrivning av en skuld till Lufthansa. Med stöd av detta föreläggande utfärdade nämnda domstol en europeisk exekutionstitel och ett intyg om europeisk exekutionstitel. Lufthansa vände sig till en förrättningsman med verksamhet i Litauen för verkställighet av exekutionstiteln i enlighet med detta intyg. Arik Air gav med stöd av artikel 10 i förordning nr 805/2004 in en ansökan till Landgericht Frankfurt am Main (Tyskland) in en begäran om att intyget om europeisk exekutionstitel skulle återkallas och att indrivningen av fordran skulle upphöra, med motiveringen att

bolaget hade delgetts rättegångshandlingarna felaktigt av Amtsgericht Hünfeld, vilket innebar att den tidsfrist som bolaget hade för att bestrida det betalningsföreläggande som hade utfärdats av denna domstol inte hade iakttagits. Arik Air gav även in en **ansökan till förrättningsmannen i Litauen om att verkställighetsförfarandet skulle vilandeförklaras** till dess att den tyska domstolen, vid vilken talan i frågan dessutom väckts, slutgiltigt prövat ansökan om att intyget om europeisk exekutionstitel ska återkallas och att exekutionsförfarandet ska upphöra.

Förrättningsmannen avslag ansökan om vilandeförklaring med motiveringen att den relevanta nationella lagstiftningen inte medgav vilandeförklaring på den grunden, som i förevarande fall, att talan väckts vid en domstol i ursprungsmedlemsstaten mot det avgörande som ska verkställas. Landgericht Frankfurt am Main förordnade att verkställigheten av den europeiska exekutionstiteln skulle skjutas upp, förutsatt att Arik Air ställde en säkerhet på 2 000 000 euro. Nämnda domstol gjorde gällande att om denna säkerhet inte ställdes, kunde ansökan om vilandeförklaring av verkställigheten inte bifallas, eftersom Arik Air inte hade visat att exekutionstiteln hade utfärdats rättsstridigt eller att fristen för att framställa en invändning hade löpt ut utan något fel från företagets sida. Arik Air överklagade förrättningsmannens beslut att inte vilandeförklara verkställighetsförfarandet till Distriktsdomstolen i Kaunas, Litauen. Överklagandet lämnades utan bifall, vilket ändrades i nästa instans. Lufthansa överklagade till den hänskjutande domstolen. Förhandsavgörande begärdes.

EU-domstolen lämnar följande tre svar till den hänskjutande domstolen:

- Artikel 23 c i förordning nr 805/2004 ska tolkas så, att begreppet "exceptionella omständigheter" i den bestämmelsen avser fall där fortsatt verkställighet av ett avgörande som intygats vara en europeisk exekutionstitel, när gäldenären i ursprungsmedlemsstaten har väckt talan eller ansökt om rättelse eller återkallelse av ett intyg om europeisk exekutionstitel, skulle utsätta gäldenären för en verklig risk för särskilt allvarlig skada, för vilken det skulle vara omöjligt eller utomordentligt svårt att få ersättning för det fall att avgörandet upphävdes eller intyget om exekutionstitel rättades eller återkallades. Detta begrepp avser inte omständigheter som har samband med det rättsliga förfarande som inletts i ursprungsmedlemsstaten mot det avgörande som intygats vara en europeisk exekutionstitel eller mot intyget om europeisk exekutionstitel.
- Artikel 23 i förordning nr 805/2004 ska tolkas så, att den tillåter att åtgärderna i punkterna a och b i den artikeln – om att begränsa verkställighetsförfarandet och kräva att det ställs säkerhet – tillämpas samtidigt. Däremot tillåter den inte att en av de två åtgärderna tillämpas samtidigt med vilandeförklaring av verkställighetsförfarandet enligt punkt c.
- Artikel 6.2 jämförd med artikel 11 i förordning nr 805/2004 ska tolkas så, att när verkställbarheten av ett avgörande som har intygats vara en europeisk exekutionstitel har vilandeförklarats i ursprungsmedlemsstaten och ett sådant intyg som avses i artikel 6.2 i förordningen har företetts för domstolen i den verkställande medlemsstaten, är den domstolen skyldig att på grundval av det avgörandet vilandeförklara det verkställighetsförfarande som inletts i den verkställande medlemsstaten.

[Pressmeddelande](#) har lämnats.

Informationssamhället

Se "Vid prövning av editionsyrkande ska skyddet för personuppgifter vägas mot rätten till ett effektivt domstolsskydd".

Allmänna dataskyddsförordningen tillämplig på undervisning via videokonferens

EU-domstolen, första avdelningen, har i dom den 30 mars 2023 i mål C-34/21, Hauptpersonalrat der Lehrerinnen und Lehrer beim Hessischen Kultusministerium, prövat en begäran om förhandsavgörande från Verwaltungsgericht Wiesbaden (Förvaltningsdomstolen i Wiesbaden, Tyskland) angående tolkningen av artikel 88.1 och 88.2 i förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter m.m. (allmänna dataskyddsförordningen). Målet rör frågan huruvida det **system för direktsändning av lektioner via videokonferens** som inrättats i skolorna i delstaten Hessen (Tyskland) **utan krav på föregående samtycke från de berörda lärarna är lagligt**.

Genom två rättsakter som antogs år 2020, ändrades reglerna och organisationsformerna för bedrivande av skolundervisning under **covid-19-pandemin**. Detta regelverk innehöll bland annat en möjlighet för de elever som inte kunde närvara i klassrummet att delta i lektioner via videokonferens. För att skydda elevernas rättigheter i fråga om personuppgiftsskydd bestämdes det att anslutning till en videokonferenstjänst endast är tillåten med elevernas, eller om de är omyndiga, deras föräldrars samtycke. Däremot fanns det inte något krav på att de berörda lärarna skulle samtycka till att undervisa med användning av videokonferenstjänsten. Talan väcktes och förhandsavgörande begärdes.

EU-domstolen konstaterade att den allmänna dataskyddsförordningen är tillämplig och att det ankommer på nationell domstol att avgöra om reglerna i fråga uppfyller villkoren för att utgöra sådana mer specifika regler som avses i artikel 88 i förordningen. Den påminde om att det i ett fall som det förevarande **kan bli aktuellt att tillämpa andra bestämmelser i allmänna dataskyddsförordningen**, enligt vilka behandling av personuppgifter är **tillåten om behandlingen är nödvändig** för att **utföra en uppgift av allmänt intresse** eller som ett led i den personuppgiftsansvariges **myndighetsutövning**, respektive för att **fullgöra en rättslig förpliktelse** som åvilar den personuppgiftsansvarige.

EU-domstolen lämnade följande svar på den andra frågan:

Artikel 88.1 och 88.2 i allmänna dataskyddsförordningen ska tolkas så, att nationella bestämmelser som antagits för att säkerställa skyddet för anställdas rättigheter och friheter i fråga om behandling av deras personuppgifter i anställningsförhållanden inte ska tillämpas när de inte är förenliga med de förutsättningar och begränsningar som föreskrivs i artikel 88.1 och 88.2 i förordningen, förutom om dessa nationella bestämmelser utgör en sådan rättslig grund som avses i artikel 6.3 i förordningen och som uppfyller de krav som anges där.

[Pressmeddelande](#) har lämnats.

Arbetsrätt

Se "Allmänna dataskyddsförordningen tillämplig på undervisning via videokonferens" i föregående avsnitt.

Konsumenträtt

[Nationell energitillsynsmyndigheter får ges befogenhet att kräva återbetalning till konsument av rättsstridigt uttagna avgifter](#)

EU-domstolen, femte avdelningen, har i dom den 30 mars 2023 i mål C-5/22, Green Network, prövat en begäran om förhandsavgörande från Consiglio di Stato (Högsta förvaltningsdomstolen, Italien) angående tolkningen av artikel 37.1 och 37.4 i direktiv 2009/72/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för el m.m. (direktivet). Begäran har framställts i ett mål mellan Green Network och den italienska tillsynsmyndigheten för energi-, nät- och miljöfrågor (ARERA) angående dess beslut att bl.a. ålägga detta företag att till sina slutförbrukare återbetala vissa administrationskostnader som företaget hade fakturerat dessa kunder.

ARERA inledde ett förfarande mot Green Network, ett bolag som distribuerar elektricitet och naturgas, angående att Green Network på sina kundfakturer hade angett en avgift, vilken av kunderna bestritts med hänvisning till att uppgiften om avgiften var otydlig. ARERA kunde konstatera att denna avgift föreskrevs i en av klausulerna i de allmänna villkoren i de avtal om energileveranser, både av el och av naturgas, som erbjöds av Green Network. Enligt denna klausul ingick administrationskostnader inte i de taxor som föreskrevs för energileveranser, utan leverantören kunde fakturera sin kund för dessa kostnader genom att ta ut en avgift som inte fick överstiga 5 euro eller, för vissa kunder, 10 euro per månad. ARERA konstaterade att Green Networks fastställande av denna avgift i de allmänna villkoren var olaglig, eftersom den nämnda avgiften inte angavs vare sig i den jämförelsetabell som gjorde det möjligt att jämföra de olika affärserbjudandena på marknaden eller i systemet för att söka efter anbud. Myndigheten ålade därför bolaget en straffavgift och förelade bolaget att återbetala det felaktigt uttagna beloppet. Efter överklaganden hamnade frågan hos den hänskjutande domstolen, som begärde förhandsavgörande.

EU-domstolen konstaterade att direktivet inte hindrade en nationell myndighet mot att besluta om sådan återbetalning.

[Pressmeddelande](#) har lämnats.

Migrationsrätt

[Interimistiskt beslut i överklagat asylmål med verkan att fristen för överföring avbryts strider inte mot Dublin III-förordningen](#)

EU-domstolen, första avdelningen, har i dom den 30 mars 2023 i mål C-556/21, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, prövat en begäran om förhandsavgörande från Raad van State (Högsta förvaltningsdomstolen, Nederländerna) angående tolkningen av artiklarna 27.3, 29.1 och 29.2 i förordning (EU) nr 604/2013 m kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller en statslös person har lämnat in i någon medlemsstat (Dublin III-förordningen). Begäran har framställts i mål mellan å ena sidan Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (statssekreteraren) och å andra sidan tredjelandsmedborgarna E.N., S.S. och J.Y (motparterna). Målet gäller statssekreterarens beslut att neka dem internationellt skydd utan att pröva deras ansökningar och att förordna om att de ska överföras till andra medlemsstater.

Motparterna ansökte om internationellt skydd i Nederländerna. Statssekreteraren lämnade med anledning härav in en framställan till myndigheterna i andra medlemsstater om övertagande eller återtagande av dessa personer. Dessa myndigheter godtog framställningarna genom uttryckligt eller tyst medgivande. Därefter beslutade statssekreteraren att utan prövning avslå de ansökningar om internationellt skydd som motparterna i det nationella målet hade ingett och förordnade om att de skulle överföras till de medlemsstater som hade godtagit de nämnda framställningarna. Motparterna överklagade dessa beslut till domstolen i första instans och yrkade att de skulle ogiltigförklaras. Överklagandena bifölls och statssekreteraren överklagade domarna till den hänskjutande domstolen.

Statssekreteraren förenade överklagandena med ansökningar om antagande av interimistiska åtgärder i form av dels ett beslut om att statssekreteraren **inte skulle vara tvungen att fatta ett nytt beslut innan överklagandet hade avgjorts**, dels att **fristen för överföring skulle avbrytas**. Den hänskjutande domstolen biföll dessa ansökningar. Förhandsavgörande begärdes.

EU-domstolen fann att den hänskjutande domstolen ville få klarhet i huruvida artikel 29.1 och 29.2 i Dublin III-förordningen, jämförd med artikel 27.3 i samma förordning, ska tolkas så, att den utgör **hinder** för en nationell lagstiftning enligt vilken en domstol som ska pröva ett överklagande av en dom varigenom ett överföringsbeslut upphävts, på begäran av de behöriga myndigheterna får vidta en **interimistisk åtgärd som gör det möjligt för dessa myndigheter att inte fatta ett nytt beslut** i väntan på resultatet av överklagandet och vars **syfte eller konsekvens är att verkställigheten av överföringsbeslutet avbryts** till dess att överklagandet är avgjort.

EU-domstolen konstaterade inledningsvis att unionslagstiftaren förvisso avsett att främja en snabb verkställighet av beslut om överföring, men inte haft för avsikt att offra domstolsskyddet för personer som ansöker om internationellt skydd för att tillgodose kravet på en skyndsam handläggning av deras ansökningar och har därför föreskrivit, i syfte att tillvarata detta skydd, att verkställigheten av dessa beslut i vissa fall kan avbrytas. Det krävs således att medlemsstaterna **ger berörda personer tillgång till ett rättsmedel som kan leda till att verkställigheten av det överföringsbeslut som riktats mot dem avbryts**. Det framgår vidare av artikel 29.1 i Dublin III-förordningen, och särskilt av användningen av uttrycket "slutligt beslut", att unionslagstiftaren har avsett att **fristen för överföring inte ska börja löpa förrän avgörandet av ett överklagande i fråga om ett beslut om överföring har vunnit laga kraft**, efter det att de rättsmedel som föreskrivs i den berörda medlemsstatens rättsordning har uttömts. Detta gäller under förutsättning att verkställigheten av överföringsbeslutet har avbrutits med tillämpning av artikel 27.3 eller 27.4 i denna förordning.

Unionslagstiftaren har emellertid inte preciserat på vilka processuella villkor denna regel ska tillämpas vid överklagande till andra instans och, i synnerhet, huruvida tillämpningen av nämnda regel kan medföra att den domstol som prövar överklagandet beslutar om interimistiska åtgärder. Artikel 27.3 i förordningen syftar endast till att reglera interimistiska åtgärder som, automatiskt eller på begäran av den berörda personen, kan följa av att ett överklagande eller en ansökan om omprövning i första instans har ingetts mot ett sådant beslut. Denna bestämmelse syftar däremot inte till att reglera de interimistiska åtgärder som eventuellt kan vidtas inom ramen för

ett överklagande till andra instans som de behöriga myndigheterna inkommit med. Även om det följer av artikel 27.4 i Dublin III-förordningen att avbrytande eller vilandeförklaring av tidsfristen för överföring i vissa fall kan ske på initiativ av de behöriga myndigheterna, utgör denna bestämmelse ett komplement till artikel 27.3 i förordningen som syftar till att avbryta verkställigheten av överföringsbeslutet. **Härav följer att artikel 27.4 i Dublin III-förordningen inte kan tillämpas i en sådan situation** som den aktuella i det nationella målet, där överföringsbeslut upphävdes i första instans. I en sådan situation finns det nämligen inte längre, inom ramen för ett överklagande till andra instans som initierats av de behöriga myndigheterna, något beslut om överföring vars verkställighet skulle kunna avbrytas.

Dublin III-förordningen innehåller inte någon mer allmän regel om möjligheten att överklaga ett beslut varigenom ett överklagande av ett överföringsbeslut avgörs. Förordningen innehåller inte heller någon bestämmelse som uttryckligen reglerar systemet med eventuella överklaganden till andra instans. Domstolen finner därför att det skydd som kan göras gällande enligt artikel 27.1 i nämnda förordning, jämförd med artikel 18 och artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, är begränsat såtillvida att det endast krävs att det ska finnas ett rättsmedel. Det **krävs däremot inte att flera prövningsinstanser inrättas**. Mot denna bakgrund och i avsaknad av unionsrättsliga bestämmelser på området **ankommer** det således, enligt **principen om processuell autonomi, på varje medlemsstat att i sin nationella rättsordning fastställa om det eventuellt ska införas en möjlighet till domstolsprövning i andra instans** av beslut varigenom överklaganden av överföringsbeslut avgörs och att, i förekommande fall, fastställa de processuella regler som gäller för denna domstolsprövning i andra instans, inbegripet eventuella beslut om vidtagande av interimistiska åtgärder. Detta gäller under förutsättning att dessa regler, i situationer som omfattas av unionsrätten, inte är mindre förmånliga än i liknande situationer som regleras av nationell rätt (**likvärdighetsprincipen**) och att de inte medför att det i praktiken blir omöjligt eller orimligt svårt att utöva rättigheter som följer av unionsrätten (**effektivitetsprincipen**). Eftersom det framgår av beslutet om hänskjutande att den nationella lagstiftning som avses i förevarande begäran om förhandsavgörande är tillämplig i den nederländska rättsordningen på samtliga förvaltningsrättsliga prövningsförfaranden, får det i en sådan lagstiftning föreskrivas att den domstol som ska pröva ett sådant överklagande i andra instans kan besluta om interimistiska åtgärder på begäran av de behöriga myndigheterna. **Nationell lagstiftning får inte avvika från artikel 29.1 i Dublin III-förordningen genom att det föreskrivs att sådana åtgärder, förutom i de fall som avses i denna bestämmelse, medför att fristen för överföring börjar löpa senare och att utgången av denna frist således senareläggs. När verkställigheten av överföringsbeslutet inte har avbrutits i avvaktan på att överklagandet avgörs i första instans skulle möjligheten att, inom ramen för en prövning i andra instans, ansöka om en sådan interimistisk åtgärd som den ifrågavarande innebära att de behöriga myndigheterna, som varken har ansett det lämpligt att utnyttja den möjlighet som föreskrivs i artikel 27.4 i Dublin III-förordningen, för att säkerställa ett effektivt domstolsskydd för de berörda personerna, eller har verkställt överföringsbeslutet under tiden då överklagandet prövades, kunde förlänga fristen enligt artikel 29.1 i förordningen.** Myndigheterna skulle därigenom kunna undvika att ansvaret för att pröva dessa personers ansökan övergår på den anmodande

medlemsstaten med tillämpning av artikel 29.2 i samma förordning och på så sätt **otillbörligen försena förfarandet för internationellt skydd**.

Frågan besvarades på följande sätt: Artikel 29.1 och 29.2 i Dublin III-förordningen, jämförd med artikel 27.3 i samma förordning, ska tolkas så, att den inte utgör hinder för nationell lagstiftning enligt vilken en domstol som ska pröva ett överklagande av en dom varigenom ett överföringsbeslut upphävts, på begäran av de behöriga myndigheterna får vidta en interimistisk åtgärd som gör det möjligt för dessa myndigheter att inte fatta ett nytt beslut i väntan på resultatet av överklagandet och vars syfte eller konsekvens är att verkställigheten av överföringsbeslutet avbryts till dess att överklagandet är avgjort. Detta gäller under förutsättning att en sådan åtgärd endast kan vidtas om verkställigheten av överföringsbeslutet har avbrutits i samband med prövningen i första instans med tillämpning av artikel 27.3 och 27.4 i denna förordning.

[Ansökan om omprövning av ansökan om uppehållstillstånd får inte avbryta fristen för överföring](#)

EU-domstolen har samma dag och i samma sammansättning meddelat en dom i ett näraliggande fall, i mål C-338/21, angående tolkningen av artiklarna 27.3, 29.1 och 29.2 i Dublin III-förordningen. Målet gäller samma statssekreterares beslut att neka tredjelandssmedborgare internationellt skydd utan att pröva deras ansökningar och att förordna om att de ska överföras till Italien. EU-domstolen lämnade följande förhandsavgörande:

Artikel 29.1 och 29.2 i Dublin III-förordningen, jämförd med artikel 27.3 i samma förordning, ska tolkas på följande sätt:

- Denna bestämmelse utgör inte hinder för nationell lagstiftning enligt vilken ingivande av en ansökan om omprövning av ett beslut att inte bevilja en tredjelandssmedborgare uppehållstillstånd i egenskap av offer för människohandel innebär att verkställigheten av ett tidigare fattat beslut om överföring av tredjelandssmedborgaren avbryts.
- Denna bestämmelse utgör hinder för nationell lagstiftning enligt vilken ett sådant avbrytande av verkställigheten medför att fristen för överföring av nämnde tredjelandssmedborgare avbryts.

Miljörätt

[Dieselgate – enskild köpare har rätt till skadestånd, som ska vara adekvat i förhållande till skadan](#)

EU-domstolen, stora avdelningen, har i dom den 21 mars 2023 i mål C-100/21, Mercedes-Benz Group, prövat en begäran om förhandsavgörande från Landgericht Ravensburg (Regionala domstolen i Ravensburg, Tyskland) angående tolkningen av artiklarna 18.1, 26.1 och 46 i direktiv 2007/46/EG om fastställande av en ram för godkännande av motorfordon och släpvagnar till dessa fordon samt av system, komponenter och separata tekniska enheter som är avsedda för sådana fordon, jämförda med artikel 5.2 i förordning (EG) nr 715/2007 om typgodkännande av motorfordon med avseende på utsläpp från lätta personbilar och lätta nyttofordon (Euro 5 och Euro 6) och om tillgång till information om reparation och underhåll av fordon, och av artikel 267 andra stycket FEUF. Begäran har framställts i ett mål

mellan QB och Mercedes-Benz Group. Målet rör det **skadestånd som QB anser sig ha rätt till och metoden för att beräkna den ersättning han eventuellt har rätt till** på grund av att han förvärvat ett fordon med dieselmotor som varit utrustat med en programvara som minskade återföringen av förorenande gaser från fordonet beroende på utomhustemperaturen som inte var förenlig med de föreskrifter som följer av unionsrätten.

QB köpte en begagnad Mercedes Benz Typ C 220 CDI hos Auto Y GmbH. Fordonet var utrustat med en dieselmotor av Euro 5-generationen. QB har väckt talan vid Landgericht Ravensburg (Regionala domstolen i Ravensburg, Tyskland), som är den hänskjutande domstolen, och **yrkat skadestånd för den skada som Mercedes-Benz Group orsakat honom genom att utrusta det aktuella fordonet med manipulationsanordningar som är förbjudna** enligt artikel 5.2 i förordning nr 715/2007. Förhandsavgörande begärdes.

EU-domstolen konstaterade inledningsvis att **förordningen även skyddar en enskild fordonsköpares särskilda intressen gentemot fordonstillverkaren** när fordonet är utrustat med en manipulationsanordning som är förbjuden. När det gäller **storleken på det skadestånd** som den enskilde därmed är berättigad konstaterade EU-domstolen att det, **i avsaknad av unionsbestämmelser på området, ankommer på den berörda medlemsstaten att i sin lagstiftning fastställa regler om skadestånd** för den faktiska skada som orsakats köparen av ett fordon utrustat med en manipulationsanordning som är förbjuden enligt artikel 5.2 i förordning nr 715/2007, under **förutsättning att detta skadestånd är adekvat** i förhållande till den lidna skadan.

[Pressmeddelande](#) har lämnats.

EU-RÄTTEN I SVENSKA JURIDISKA TIDSKRIFTER

Från [Svensk juristtidning](#) är "[Finn fem fel](#)" — några (sista) reflektioner med anledning av HFD 2022 ref. 10 av Sebastian Wejedal den senast publicerade artikeln av mer specifikt EU-rättsligt intresse. HFD:s avgörande i plenum, som inte har rapporterats i detta Nyhetsbrev, innebär att yrkanden om ersättning för rättegångskostnader som framställs i förvaltningsprocessen ska avvisas. Författaren menar i artikeln att ett sådant yrkande skulle kunna grundas på bl.a. den rätt till en rättvis rättegång som fastslås i artikel 47 i EU-stadgan, vilket är den EU-rättsliga anknytning denna text har.

Även [Skattenytt](#) tillhandahåller vissa artiklar fritt på nätet. Den senaste artikeln av EU-rättsligt intresse som finns fritt tillgänglig är [Brexit – konsekvenser på skatte- och socialförsäkringsområdet för arbetstagare i gränsöverskridande situationer](#) av Björn Thuresson.

NYA SVENSKA MÅL

Svea hovrätt, mark- och miljööverdomstolen, har begärt förhandsavgörande i ett mål rörande vissa utsläpp av växthusgaser, där Nouryon Functional Chemicals uppges vara part. Målnumret är [C-166/23](#). Ytterligare information om målet kommer i senare utgåva.

DET HÄNDER I EU-DOMSTOLEN

FRÅN LAGSTIFTNINGSSARBETET

[Erkännande och verkställighet av utländska domar på privaträttens område – 2019 års Haagkonvention – lagrådsremiss](#)

I 2019 års Haagkonvention finns regler om erkännande och verkställighet av utländska domar på privaträttens område. Konventionens regler innebär att konventionsstaterna åtar sig att erkänna och verkställa privaträttsliga domar som meddelats av en domstol i en annan konventionsstat. Syftet med konventionen är att förbättra tillgången till effektiva rättsmedel vid gränsöverskridande handel och investeringar. EU har tillträtt konventionen, som förutses träda i kraft i förhållande till EU den 1 september 2023. Konventionen blir därmed direkt tillämplig i Sverige. I lagrådsremissen föreslås lagregler som ska komplettera konventionen. Lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 september 2023.

[Genomförande av ändringarna i vapendirektivet – lagrådsremiss](#)

Regeringen föreslår de lagändringar som bedöms nödvändiga för att genomföra 2017 års ändringsdirektiv till EU:s vapendirektiv. Den svenska vapenlagstiftningen uppfyller i många avseenden de utökade krav som uppställs genom ändringsdirektivet. För att genomföra direktivet krävs dock vissa ändringar i bl.a. vapenlagen, lagen om krigsmateriel och lagen om brandfarliga och explosiva varor.

Förslagen innebär bl.a. följande:

- Kraven på märkning utökas samtidigt som det införs en möjlighet att göra undantag från märkningskraven för historiskt värdefulla vapen.
- Vapenmagasin som rymmer många patroner och som kan kombineras med vissa halvautomatiska skjutvapen regleras.
- Vapenmäklarverksamhet regleras på motsvarande sätt som vapenhandlarverksamhet.
- Vapenhandlare och vapenmäklare ska rapportera misstänkta försök till transaktioner med ammunition.
- Kraven på registrering utökas.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2023.

[Anpassning av svensk rätt till EU:s nya system för reseuppgifter och resetillstånd - Prop. 2022/23:66](#)

I september 2018 antogs en EU-förordning som innebär att det ska inrättas ett EU-gemensamt system för reseuppgifter och resetillstånd. Det nya systemet gäller för tredjelandsmedborgare som är undantagna från kravet på visering för kortare vistelse för att passera de yttre gränserna.

Systemet syftar till att möjliggöra en bedömning av om en tredjelandsmedborgares vistelse på medlemsstaternas territorium skulle innebära en säkerhetsrisk, en risk för olaglig invandring eller en hög epidemisk. Systemet syftar därutöver bl.a. till att förbättra och effektivisera in- och utresekontrollerna vid de yttre gränserna. Det ska

även kunna användas av de brottsbekämpande myndigheterna för att förstärka den inre säkerheten samt i kampen mot terrorism och andra grova brott.

Förordningen är direkt tillämplig och gäller som lag i Sverige. Den ska börja tillämpas fullt ut vid ett datum som kommissionen ska fastställa.

I propositionen föreslår regeringen de lagändringar som behövs för att anpassa svensk rätt till EU:s nya system för reseuppgifter och resetillstånd. Förslagen innebär dels en möjlighet att avvisa tredjelandsmedborgare som saknar ett nödvändigt resetillstånd, dels hinder mot verkställighet av tidigare verkställda avlägsnandebeslut för det fall någon återvänder med giltigt resetillstånd. Det föreslås också att Polismyndighetens beslut om avvísning ska överklagas till migrationsdomstol om beslutet har fattats i samband med ett beslut om ogiltigförklaring eller återkallelse av ett resetillstånd. I propositionen lämnas även förslag om regelverkets förhållande till annan reglering om behandling av personuppgifter. Lagändringarna föreslås träda i kraft den dag regeringen bestämmer.

[EU:s nya tågpassagerarförordning - Prop. 2022/23:72](#)

I april 2021 antog Europaparlamentet och rådet en ny förordning om rättigheter och skyldigheter för tågresenärer. Förordningen innehåller regler om bland annat rätten till ersättning vid förseningar och vilken information resenärerna ska få. Den innehåller också regler om åtgärder för att underlätta resandet för personer med funktionsnedsättning eller nedsatt rörlighet.

Regeringen föreslår lagändringar med anledning av den nya tågpassagerarförordningen. Undantag från förordningen ska göras för lokala och regionala tågresor. Sådana resor ska även fortsättningsvis regleras av lagen (2015:953) om kollektivtrafikresenärers rättigheter. I den lagen införs ett undantag från resenärens rätt till prisavdrag om en försening beror på en extraordinär händelse, såsom extrema väderleksförhållanden eller en större folkhälsokris. Detta motsvarar ett liknande undantag från järnvägsföretagens ersättningsskyldighet som har införts i tågpassagerarförordningen. Järnvägstrafik som bedrivs för historiska ändamål eller turism ska också undantas från förordningens tillämpningsområde.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 7 juni 2023.

[Effektivare åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online - Prop. 2022/23:71](#)

Sedan den 7 juni 2022 tillämpas EU:s förordning om åtgärder mot spridning av terrorisminnehåll online. Förordningen ger de nationella behöriga myndigheterna vissa befogenheter och ålägger så kallade värdtjänstleverantörer vissa skyldigheter. Bland annat får den behöriga myndigheten utfärda order om att en värdtjänstleverantör ska avlägsna terrorisminnehåll från sin värdtjänst, vilket denne är skyldig att göra inom en timme från mottagandet av en sådan order.

För att uppfylla kraven i EU-förordningen och möjliggöra en effektiv tillämpning av den föreslår regeringen bland annat en ny lag som ger Polismyndigheten, som är behörig myndighet i Sverige, möjlighet att besluta om vitesförelägganden och sanktionsavgifter mot värdtjänstleverantörer. Lagen möjliggör även nödvändigt uppgiftsutbyte mellan Polismyndigheten och Säkerhetspolisen.

Den nya lagen och övriga lagändringar föreslås träda i kraft den 1 juli 2023.

[Vissa skattefrågor med anledning av nya aktiebolagsrättsliga regler om bolags rörlighet över gränserna inom EU - Fi2023/01049](#)

I promemorian föreslås ändringar i inkomstskattelagens regler om verksamhetsavyttring.

Ändringarna innebär ett förtydligande om att bestämmelserna om undantag från omedelbar beskattning vid verksamhetsavyttring kan vara tillämpliga även när ett företag avyttrar tillgångar i samband med det nya aktiebolagsrättsliga förfarandet delning genom separation. Det föreslås också en utvidgning av inkomstskattelagens bestämmelser om undantag från omedelbar återföring av avdrag för avsättning till periodiseringsfond och ersättningsfond som innebär att ett svenskt aktiebolag som för över sitt registrerade säte till en annan stat inom EES (gränsöverskridande ombildning) kan omfattas av bestämmelserna. Vidare föreslås en ändring i inkomstskattelagen som innebär att utgifter som ett aktiebolag har i samband med att bolaget för över sitt registrerade säte i Sverige till en utländsk stat inom EES ska dras av.

I promemorian föreslås även en utvidgning av skatteförfarandelagens bestämmelser om möjlighet till anstånd vid utflyttningsskattning som innebär att även den situationen att skattskyldigheten i Sverige har upphört på grund av att den skattskyldige har fört över sitt registrerade säte i Sverige till en annan stat inom EES omfattas.

Slutligen föreslås en ändring i lagen om avkastningsskatt på pensionsmedel som utvidgar bestämmelserna om jämkning av skattesatsen så att de även omfattar det fallet att skattskyldigheten förändras på grund av att ett livförsäkringsföretag för över sitt registrerade säte i Sverige till en annan stat inom EES.

Förslagen föranleds av möjligheterna för företag till omstrukturering genom de nya aktiebolagsrättsliga förfarandena delning genom separation och gränsöverskridande ombildning (flytt av ett företags registrerade säte över nationsgränserna inom EES). Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2024.

[Ökad transparens för stora företags skattebetalningar - Prop. 2022/23:88](#)

EU har antagit ett direktiv som syftar till att öka de stora koncernernas transparens och förbättra möjligheten att få insyn i deras skattebetalningar. För att genomföra direktivet föreslår regeringen en ny lag med krav på att stora, multinationella koncerner och företag ska offentliggöra inkomstskatteuppgifter.

Uppgifterna ska lämnas till Bolagsverket i en rapport som även ska göras tillgänglig på företagets webbplats. Förslagen gäller koncerner och företag med årliga intäkter som överstiger 8 miljarder kronor.

Dessutom ska revisorn i de företag som kategoriseras som större företag enligt årsredovisningslagen i revisionsberättelsen ange om företaget är skyldigt att offentliggöra en inkomstskatterapport och om företaget i så fall har gjort det. Den nya lagstiftningen föreslås träda i kraft den 22 juni 2023.

[Skatteverket som behörig brottsbekämpande myndighet vid förenklat uppgiftsutbyte inom EU – lagrådsremiss](#)

I lagrådsremissen föreslås regler som ska göra det möjligt för Skatteverket att bli behörig brottsbekämpande myndighet enligt rådets rambeslut 2006/960/RIF av den

18 december 2006 om förenklat informations- och underrättelseutbyte mellan de brottsbekämpande myndigheterna i Europeiska unionens medlemsstater. Sekretessbrytande bestämmelser föreslås ska införas så att Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet kan leva upp till sina åtaganden enligt rambeslutet, att lämna information och underrättelser som rör vissa typer av brott och brottslig verksamhet till andra behöriga brottsbekämpande myndigheter inom EU. Dessa bestämmelser innebär därutöver att det tydliggörs när uppgifter kan lämnas ut inom ramen för det internationella samarbete som sker genom Interpol och Europol. Syftet med förslagen är att förbättra Skatteverkets möjligheter att bedriva en effektiv brottsbekämpande verksamhet. Förslagen föreslås träda i kraft den 1 augusti 2023.

[EU:s nya förordning om upphandlingsannonser - Fi2023/01171](#)

I denna promemoria lämnas förslag till bestämmelser i upphandlingsförordningen (2016:1162) om vad en annons om offentlig upphandling ska innehålla med anledning av kommissionens genomförandeförordning (EU) 2019/1780 av den 23 september 2019 om fastställande av standardformulär för offentliggörande av meddelanden om offentlig upphandling och om upphävande av genomförandeförordning (EU) 2015/1986 ("eForms"). EU:s nya genomförandeförordning syftar till att effektivisera annonseringen av offentliga upphandlingar genom att ta tillvara digitaliseringens möjligheter och göra det möjligt för medlemsstaterna att anpassa annonsformulären till sina nationella behov och förutsättningar. I förordningen anges vissa uppgifter som valfria på EU-nivå. Varje medlemsstat kan därför ta ställning till om uppgifterna ska vara obligatoriska att ange för upphandlande myndigheter och enheter, om fälten för uppgifterna ska vara obligatoriska att tillhandahålla av annonsdatabasleverantörerna men valfria att fylla i eller om fälten inte ska tillhandahållas alls.

I promemorian föreslås att vissa sådana uppgifter som är valfria på EU-nivå ska vara obligatoriska att ange för upphandlande myndigheter och enheter vid annonsering. Det föreslås därför att en annons ska innehålla information om kontraktets eller ramavtalets uppskattade värde samt om det i upphandlingen ställs krav på, anges villkor om eller i övrigt tas hänsyn till miljö, sociala aspekter eller innovation. Det föreslås vidare att det i en efterannons ska vara obligatoriskt att ange namn och organisationsnummer avseende den eller de som har lämnat anbud eller ansökt om att lämna anbud i upphandlingen. För icke-direktivstyrda upphandlingar samt vid upphandling av sociala tjänster och andra särskilda tjänster vars beräknade värde överstiger aktuellt tröskelvärde föreslås det vara obligatoriskt att i en annons ange om upphandlingen avser ett kontrakt, ett ramavtal eller inrättandet av ett dynamiskt inköpssystem eller om en elektronisk auktion kommer att användas. Det lämnas i övrigt ett antal förslag till följdändringar i upphandlingsförordningen. Promemorian innehåller även ett förslag om att ansökningsavgiften och den årliga registeravgiften för registrerade annonsdatabaser ska höjas till 23 800 kronor respektive 30 500 kronor.

Förordningsändringarna föreslås träda i kraft den 25 oktober 2023 i fråga om att annonser på det direktivstyrda området ska utformas enligt den nya genomförandeförordningen och i övrigt den 1 januari 2024.